

**UCHWAŁA NR LVII/624/22
RADY MIEJSKIEJ WAŁBRZYCHA**

z dnia 15 grudnia 2022 r.

w sprawie kontynuacji „Wałbrzyskiego programu profilaktycznej opieki stomatologicznej zapobiegającego rozwojowi próchnicy zębów i chorób przyzębia u dzieci i młodzieży z wałbrzyskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych, w latach 2023 – 2027”.

Na podstawie art.18 ust.1 w związku z art.7 ust.1 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r., poz. 559 ze zm.) oraz art. 7 ust. 1 pkt 1, art. 48 i art. 48a ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1285 ze zm.) uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji kontynuację „Wałbrzyskiego programu profilaktycznej opieki stomatologicznej zapobiegającego rozwojowi próchnicy zębów i chorób przyzębia u dzieci i młodzieży z wałbrzyskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych na lata 2023 – 2027”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały, zaopiniowany pozytywnie przez Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji - opinia nr 58/2015 z dnia 12 marca 2015 roku.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Wałbrzycha.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej Wałbrzycha

Maria Anna Romańska

Załącznik do uchwały Nr LVII/624/22
Rady Miejskiej Wałbrzycha
z dnia 15 grudnia 2022 r.

**"Wałbrzyski program profilaktycznej opieki stomatologicznej ,
zapobiegający rozwojowi próchnicy zębów i chorób przyzębia u dzieci
i młodzieży z wałbrzyskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych
na lata 2023 - 2027"**

Program został skonsultowany z :
dr n. med. Maciejem Żakiem

Wałbrzych, listopad 2022 r.

**"Wałbrzyski program profilaktycznej opieki stomatologicznej ,
zapobiegający rozwojowi próchnicy zębów i chorób przyzębia u dzieci
i młodzieży z wałbrzyskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych
na lata 2023 - 2027"**

- 1. Założenia programu.**
- 2. Sytuacja prawna.**
- 3. Stan profilaktycznej opieki stomatologicznej.**
- 4. Zakres profilaktycznej opieki stomatologicznej świadczonej w ramach programu:**
 - 4.1. Edukacja zdrowotna i promocja zdrowia jamy ustnej.**
 - 4.2. Profilaktyczne badania stomatologiczne.**
 - 4.3. Stosowanie profesjonalnej profilaktyki zapobiegania próchnicy zębów, chorób przyzębia, wad zgryzu oraz leczenie próchnicy powierzchniowej i średniej.**
 - 4.4. Szczegółowy wykaz świadczeń profilaktyczno - leczniczych.**
 - 4.5. Wykaz materiałów stomatologicznych stosowanych przy udzielaniu świadczeń w ramach Programu.**
 - 4.6. Wymagania dla personelu medycznego zatrudnionego przy realizacji Programu.**
 - 4.7. Wymagania dotyczące sprzętu i wyposażenia szkolnych gabinetów stomatologicznych.**
- 5. Wykaz szkolnych gabinetów stomatologicznych:**
 - 5.1. Wykaz placówek oświatowych, w których funkcjonują szkolne gabinety stomatologiczne.**
 - 5.2. Wykaz placówek oświatowych, w których planuje się utworzenie szkolnych gabinetów stomatologicznych .**
 - 5.3. Koncepcja funkcjonalno - użytkowa szkolnych gabinetów stomatologicznych.**
 - 5.4. Zatrudnienie lekarzy stomatologów i higienistek stomatologicznych.**
- 6. Finansowanie programu.**
- 7. Adresaci programu.**
- 8. Nadzór fachowy, merytoryczny i organizacyjny.**
- 9. Monitorowanie i ewaluacja funkcjonowania Programu.**
- 10. Przewidywane rezultaty realizacji Programu.**

1. Założenia programu

„Wałbrzyski program profilaktycznej opieki stomatologicznej zapobiegający rozwojowi próchnicy zębów i chorób przyzębia u dzieci i młodzieży z wałbrzyskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych na lata 2023 – 2027” zwany dalej także Programem, ma na celu ułatwienie uczniom dostępu do podstawowej opieki stomatologicznej w tym do profilaktycznych badań stomatologicznych i edukacji w zakresie chorób jamy ustnej.

Głównym celem Programu jest poprawa stanu zdrowia zębów u dzieci i młodzieży poprzez zmniejszenie zachorowalności na próchnicę zębów i chorób przyzębia.

Cele szczegółowe:

1. Uruchomienie szkolnych gabinetów stomatologicznych wraz z wyposażeniem ich w niezbędny sprzęt do prowadzenia działań profilaktyczno - leczniczych i edukacyjnych.
2. Zmniejszenie przyrostu zachorowań na próchnicę.
3. Edukacja zdrowotna w zakresie higieny jamy ustnej.
4. Promowanie prawidłowych technik higieny jamy ustnej.
5. Nauka racjonalnego odżywiania.
6. Ograniczenie przypadków zaawansowanej próchnicy oraz utraty zębów u dzieci.
7. Włączenie rodziców i środowiska szkolnego do działań profilaktycznych.
8. Monitoring stanu zdrowia jamy ustnej dzieci i młodzieży.

Założenia programowe przewidują dalszą kontynuację w latach 2023-2027 realizacji „Wałbrzyskiego programu profilaktycznej opieki stomatologicznej zapobiegającego rozwojowi próchnicy zębów i chorób przyzębia u dzieci i młodzieży z wałbrzyskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych na lata 2015-2017”, przyjętego Uchwałą Nr VII/103/2015 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 21 maja 2015 roku oraz kontynuacji w latach 2018-2022 przyjętego Uchwałą Nr LI/645/2017 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 21 grudnia 2017 roku w taki sposób aby każde dziecko objęte było profilaktyczną opieką stomatologiczną.

Dla lepszej dostępności do podstawowych świadczeń stomatologicznych i poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży, adresatami Programu będą uczniowie ze wszystkich wałbrzyskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz dzieci uczęszczające do oddziałów przedszkolnych w szkołach. Zostaną oni zaproszeni do udziału w programie wraz z rodzicami za pośrednictwem szkół, w terminach uprzednio uzgodnionych i zaakceptowanych przez dyrektorów szkół oraz wychowawców.

Wdrożenie i realizacja Programu w opisanym zakresie stanowi propozycję do wypracowania rozwiązań w tworzenia systemu podstawowej opieki stomatologicznej w szkołach.

2. Sytuacja prawna

Organy prowadzące szkoły publiczne są zobowiązane do zapewnienia warunków sprawowania profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach publicznych.

Organizację profilaktycznej opieki zdrowotnej oraz opiekę stomatologiczną nad dziećmi i młodzieżą objętą obowiązkiem szkolnym i obowiązkiem nauki określa ustawa z dnia 12 kwietnia 2019r. o opiece zdrowotnej nad uczniami (Dz. U. z 2019 r. poz. 1078).

Przepisy przytoczonej ustawy obejmują:

- zakres i cele opieki zdrowotnej nad uczniami
- podmioty sprawujące opiekę zdrowotną nad uczniami

- podmioty zapewniające warunki organizacyjne opieki zdrowotnej nad uczniami
- organizację opieki zdrowotnej nad uczniami
- integrację opieki zdrowotnej nad uczniami
- sprawowanie opieki nad uczniami przewlekle chorymi lub niepełnosprawnymi w szkole
- monitorowania opieki zdrowotnej nad uczniami
- finansowanie zadań opieki zdrowotnej nad uczniami
- dokumentowanie i sprawozdawanie realizacji zadań z zakresu opieki zdrowotnej nad uczniami

Zgodnie z ustawą opiekę zdrowotną nad uczniami obejmuje również opieka stomatologiczna, którą sprawuje lekarz dentyista przy współpracy higienistki stomatologicznej w zakresie podstawowych świadczeń stomatologicznych, edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia.

Lekarz dentyista sprawuje opiekę w gabinecie stomatologicznym zlokalizowanym w szkole prowadzonym przez podmiot wykonujący działalność leczniczą.

Opieka stomatologiczna nad uczniami jest sprawowana wyłącznie w przypadku braku sprzeciwu rodziców i wymaga pisemnej ich zgody.

W przypadku braku gabinetu stomatologicznego w szkole zawierane jest porozumienie z podmiotem wykonującym działalność leczniczą udzielającym świadczeń zdrowotnych z zakresu leczenia stomatologicznego dla dzieci i młodzieży finansowanych ze środków publicznych.

Przytoczone uregulowania prawne określają sprecyzowane miejsce szkolnej opieki stomatologicznej w systemie ochrony zdrowia, niemniej dotychczasowa sytuacja i brak właściwego finansowania przyczyniła się do systematycznej likwidacji szkolnych gabinetów lekarskich, w tym także gabinetów stomatologicznych. Funkcjonujący system nie wpływał na poprawę sytuacji epidemiologicznej, zwłaszcza w zakresie zapobiegania i leczenia próchnicy u dzieci i młodzieży.

W krajach bardziej rozwiniętych, szkoła i przedszkole są głównym źródłem wiedzy i kreowania prozdrowotnych wzorców zachowań. W Polsce tendencje były odwrotne i ciągle wymagają zmian.

W rocznikach statystycznych możemy znaleźć informacje dotyczące ilości funkcjonujących w szkołach gabinetów stomatologicznych. Jak wspomniano ilość tych gabinetów z roku na rok maleje, dla przykładu:

- rok szkolny 2010/2011
w całym kraju 1196 z tego: szkoły podstawowe 684, gimnazja 277, pozostałe 235
- rok szkolny 2011/2012
w całym kraju 1157 z tego: szkoły podstawowe 662, gimnazja 264, pozostałe 231

Specjaliści z zakresu stomatologii apelowali o realizację zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia dotyczących działań na rzecz zdrowia jamy ustnej, w których stwierdza się że: "poprawę dramatycznej sytuacji epidemiologicznej mogłoby przynieść reaktywowanie medycyny szkolnej".

W dokumentach sejmowych czytamy: "problem wykorzystania potencjału systemu edukacyjnego dla organizacji opieki stomatologicznej dla dzieci wymaga ścisłego współdziałania resortów rządowych (edukacji, zdrowia, finansów) NFZ, samorządów oraz środowisk profesjonalistów. Realizacja postulowanego współdziałania wymaga dopracowania się rozwiązań systemowych w tym zakresie.

Samorząd gminny będący najbliższym omawianego problemu, jest najbardziej otwarty na szybkie odbudowywanie i wypracowanie nowych rozwiązań systemowych.

Kontynuacja na lata 2023-2027 „Wałbrzyskiego programu profilaktycznej opieki stomatologicznej zapobiegający rozwojowi próchnicy zębów i chorób przyzębia u dzieci i młodzieży z wałbrzyskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych” wychodzi naprzeciw tym zamierzeniom, uznając potrzebę realizacji profilaktyki i edukacji stomatologicznej za niezbędny element zapewniający realizację statutowego obowiązku szkół gminnych w zakresie umożliwienia uczniom dostępu do szkolnego gabinetu profilaktyki stomatologicznej.

3. Stan profilaktycznej opieki stomatologicznej

Podstawowym schorzeniem jamy ustnej jest próchnica zębów polegająca na progresywnym procesie demineralizacji i rozpadu tkanek twardych zęba, prowadzącym do tworzenia się ubytku. Ze względu na rozpowszechnienie, skutki ogólnie - zdrowotne oraz cierpienia spowodowane powikłaniami próchnicy, a także wynikające z tego straty ekonomiczne - próchnicę zaliczono do chorób społecznych.

Obok choroby niedokrwiennej serca, nowotworów, cukrzycy II typu, alergii jest jedną z najczęściej występujących chorób. Jest poważną chorobą cywilizacyjną, silnie uwarunkowaną z jednej strony stylem życia, z drugiej czynnikami systemowymi i środowiskowymi. Jedynym właściwym sposobem umożliwiającym poprawę dramatycznie złego stanu zdrowia jamy ustnej dzieci i młodzieży jest:

- edukacja prozdrowotna,
- promocja zdrowia,
- szeroko pojęta profilaktyka.

Wg Ogólnopolskiego Monitoringu Stanu Zdrowia Jamy Ustnej sytuacja przedstawia się następująco:

- 60% 3-latków ma próchnicę
- 88% 6-latków ma próchnicę
- 81% 12-latków ma próchnicę (PEŁNE UZĘBIENIE STAŁE!)

W Wałbrzychu dzieci i młodzież do ukończenia 18 roku życia, w ramach ubezpieczenia zdrowotnego, przyjmowane są zarówno w poradniach stomatologicznych. Średni czas oczekiwania na wizytę do stomatologa w wałbrzyskich placówkach ochrony zdrowia w ramach ubezpieczenia zdrowotnego, wynosi ok. 2-3 tygodni – informację podały placówki w październiku br. na prośbę tutejszego Urzędu.

Aktualnie na terenie Wałbrzycha świadczenia stomatologiczne w ramach ubezpieczenia zdrowotnego, udzielane są przez niżej wymienione podmioty lecznicze, w ramach umów zawartych z Narodowym Funduszem Zdrowia.

- 1) W zakresie ortodoncji dla dzieci i młodzieży do ukończenia 18 roku życia:

NAZWA ŚWIADCZENIODAWCY	ADRES
NZOZ-Przychodnia "Na Browarnej" Sp. z o.o.	ul. Browarna 3, 58-300 Wałbrzych
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Stomatologii "Stomax" Sp. z o.o.	ul. Szmida 15, 58-300 Wałbrzych
Ortimed	ul. Bolesława Chrobrego 10-12, 58-300 Wałbrzych

2) Świadczenia ogólnostomatologiczne:

NAZWA ŚWIADCZENIODAWCY	ADRES
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Stary Zdrój	ul. Armii Krajowej 22-23, 58-302 Wałbrzych
Przychodnia Specjalistyczna Regina I Walenty Śliwa Spółka Jawna	ul. Grodzka 73, 58-314 Wałbrzych
NZOZ-Przychodnia "Na Browarnej" Sp. z o. o.	ul. Browarna 3, 58-300 Wałbrzych
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Stomatologii "Stomax" Sp. z o. o.	ul. Czerwonego Krzyża 4, 58-300 Wałbrzych
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Śródmieście - Biały Kamień" Spółka z o. o.	ul. Wysockiego 24-24a, 58-304 Wałbrzych
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Przychodnia Piaskowa Góra"	ul. Główna 4, 58-309 Wałbrzych
Centrum Medyczne "Nowe Miasto"	ul. 11 Listopada 116, 58-302 Wałbrzych
Poradnia Stomatologiczna "Stom - Plus"	ul. Szlifierska 15, 58-309 Wałbrzych
Ortimed	ul. Bolesława Chrobrego 10-12, 58-300 Wałbrzych

3) W zakresie świadczeń ogólnostomatologicznych dla dzieci i młodzieży wyłącznie:

NAZWA ŚWIADCZENIODAWCY I ADRES
<p>Centrum Stomatologii Szkolnej z 6 szkolnymi gabinetami stomatologicznymi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Szkolny Gabinet Stomatologiczny Nr 1 w Zespole Szkolno - Przedszkolnym Nr 8 im. Aliny i Czesława Centkiewiczów, 58-303 Wałbrzych, ul. Poznańska 8, 2) Szkolny Gabinet Stomatologiczny Nr 2 w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 15 im. Jana Kochanowskiego, 58-309 Wałbrzych, ul. Hirszfelda 1, 3) Szkolny Gabinet Stomatologiczny Nr 3 w Zespole Szkolno - Przedszkolnym Nr 1 im. Marii Konopnickiej, 58-305 Wałbrzych, ul. 1 Maja 105,

- 4) Szkolny Gabinet Stomatologiczny Nr 4 w Zespole Szkolno - Przedszkolnym Nr 6 im. Olimpijczyków Polskich w Wałbrzychu, 58-316 Wałbrzych, ul. Grodzka 71,
- 5) Szkolny Gabinet Stomatologiczny Nr 5 w II Liceum Ogólnokształcącym im. Hugona Kołłątaja, 58-300 Wałbrzych, Al. Wyzwolenia 34,
- 6) Szkolny Gabinet Stomatologiczny Nr 6 w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 2 im. Orła Białego, 58-304 Wałbrzych, ul. Wańkowicza 13

* dane uzyskane Dolnośląskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 03 listopada 2022r.

4. Zakres profilaktycznej opieki stomatologicznej

Sytuacja epidemiologiczna w pełni uzasadnia wdrożenie programu profilaktycznego. Prowadzenie działań profilaktycznych, umożliwi racjonalne obniżenie nakładów na opiekę zdrowotną i jest podstawą rozwoju właściwych relacji na poziomie regionów i społeczności lokalnych, między organizatorem opieki zdrowotnej i jej odbiorcami. Jest warunkiem skutecznej i efektywnej poprawy jakości życia.

Obecny stan zdrowotny w omawianym przedmiocie kreowany jest przez:

- ograniczanie z roku na rok, liczby i zakresu usług stomatologicznych świadczonych w ramach NFZ,
- publiczny sektor opieki stomatologicznej nie prowadzi programów stomatologicznych,
- brak gabinetów szkolnych,
- nie jest realizowana indywidualna i profesjonalna profilaktyka fluorowa,
- niewystarczającą świadomość naszego społeczeństwa, co za tym idzie dostrzeganie potrzeb stomatologicznych matek,

Propozycje działań profilaktycznych powinny być dostosowane do wieku dzieci. Biorąc pod uwagę rozwój jamy ustnej, chronologię ząbkowania oraz możliwości organizacyjne, należałoby podzielić dzieci na następujące grupy wiekowe:

I grupa od 5 do 7 roku życia (przedszkole, I i II klasa) – zęby mleczne i pierwsze trzonowe stałe,

II grupa od 8 do 12 roku życia (szkoła podstawowa III – VI klasy) – uzębienie mieszane, pojawiają się drugie zęby trzonowe stałe,

III grupa od 13 do 18 roku życia (szkoła ponadpodstawowa) – uzębienie stałe.

W świetle aktualnych przepisów dotyczących przede wszystkim zasad uzyskiwania zgody rodziców na badanie i wykonanie świadczenia medycznego, proponuje się jako podstawowe działanie, pierwszą wizytę adaptacyjną z rodzicem lub opiekunem. Podczas wizyty uzyskujemy zgody na badanie i leczenie, oraz zakładamy Indywidualną Kartę Badania Stomatologicznego, która uwzględnia:

- 1) czynniki społeczne,
- 2) czynniki kliniczne,
- 3) wiek i stan zdrowia,
- 4) aktywność próchnicy (wskaźnik D –T-Index Last Year).
- 5) wybrane parametry śliny,
- 6) aktywność bakterii kriogennych,
- 7) płytki bakteryjne (wskaźnik tworzenia płytki bakteryjnej),
- 8) częstotliwość wizyt kontrolnych,
- 9) nawyki żywieniowe.

Przeprowadzenie badań stomatologicznych i ocena indywidualnego ryzyka próchnicy CRA – Caries Risk Assessment – jest to jeden z najistotniejszych czynników decydujących o efektywności terapii stomatologicznej. Dlatego dzielimy dzieci na grupy niskiego, średniego

i wysokiego ryzyka próchnicy. I właśnie te dzieci, z wysokim ryzykiem próchnicy (próchnica aktywna 1-3 nowe ubytki w okresie 12 miesięcy), zostają objęte programem zapobiegawczym, który ponad standardowym postępowaniem profilaktycznym przewiduje:

- stosowanie co 3 miesiące lakieru fluorkowego,
- możliwie wczesne uszczelnienie bruzd 1. i 2. zębów trzonowych stałych (dzieci 6-7 oraz 11-13 +/- rok). Utrzymanie uszczelniacza kontroluje się po upływie 2-4 tygodni,
- częste badania kontrolne (dzieci 5 letnie co 3 miesiące, dzieci i młodzież 6-18lat co 6 miesięcy),
- u osób z próchnicą nietypową stosowanie płukanki lub żelu chlorheksydynowego (żel stosuje się profesjonalnie w aplikatorach trzykrotnie co 4-7 dni lub do jednokrotnego w ciągu dnia szczotkowania zębów u osób od 12 roku życia przez okres 2 tygodni, następnie przystępuje się do stosowania lakieru fluorkowego w odstępach 3 miesięcznych).

Kryteria oceny skuteczności postępowania zapobiegawczo – leczniczego stanowiąc będzie obserwacja obniżenia lub zahamowania przyrostu próchnicy po upływie 1-3 lat realizacji Programu wyrażająca się:

- brakiem nowych ubytków próchnicowych, lub
- rozwojem nie więcej niż 1 ubytku rocznie u osób z aktywną próchnicą, lub
- rozwojem rocznie nie więcej niż 3 nowych ubytków u osób z wysoką aktywnością choroby.

4. 1. Edukacja zdrowotna i promocja zdrowia jamy ustnej

Nieleczona próchnica może być przyczyną groźnych dla życia chorób, między innymi: serca, stawów, nerek. Jest też przyczyną nieodwracalnych chorób miazgi, tkanek około wierzchołkowych, co w konsekwencji prowadzi do utraty zębów i wymaga drogiego leczenia zachowawczego, chirurgicznego czy protetycznego. Jak wspomniano w Polsce próchnica uznawana jest za chorobę społeczną, choruje na nią 90% dzieci w wieku szkolnym. Dlatego w walce z tą chorobą edukacja i promocja zdrowia jamy ustnej winna mieć w profilaktyce zachowawczej ważne miejsce.

Najkorzystniejszym środowiskiem promocji zdrowia jest szkoła, gdzie większość nawyków także tych związanych ze zdrowiem kształtuje się podczas okresu dzieciństwa. Szkoła jest także dobrym obszarem wdrażania i realizacji programów prozdrowotnych, gdyż mogą one być kierowane do znacznego kręgu zainteresowanych jak: rodzice, nauczyciele, lekarze i higienistki szkolne, a także uczące się dzieci i młodzież szkolna.

Oświata zdrowotna to przede wszystkim działania dotyczące edukacji rodziców. Świadomy rodzic lub opiekun kształtuje prawidłowe nawyki higieniczne, żywieniowe i postawy prozdrowotne dzieci. Zadaniem rodziców jest zachęcanie dzieci do właściwego mycia zębów, oraz dbanie o higienę jamy ustnej w tym do regularnych wizyt u stomatologa.

Proponowanie wspólnego mycia zębów, uczęszczanie z dzieckiem na wizyty kontrolne i profilaktyczne, oraz decydowanie o wyborze potraw i produktów zdrowych dla zębów. Za te działania odpowiedzialna jest higienistka stomatologiczna współpracująca z nauczycielami nauczania początkowego i rodzice (organizacja wizyt edukacyjno - profilaktycznych dla rodziców na terenie szkoły). Wskazane zajęcia dla dzieci typu: "profilaktyka na wesoło", spektakle teatralne o tematyce profilaktyki stomatologicznej, konkursy.

W ramach niniejszego programu podejmowane będą działania edukacyjne w szkołach w zakresie higieny jamy ustnej w formie pogadarek, prelekcji lub wykładów, prowadzonych przez higienistkę stomatologiczną lub lekarza stomatologa, dla:

- 1) dzieci i młodzieży - w ramach lekcji wychowawczych,
- 2) rodziców /opiekunów dzieci objętych programem - na specjalnych spotkaniach w szkole, na które dostaną pisemne zaproszenie od wychowawców,
- 3) wspólnie, uczniowie i ich rodzice/opiekunowie - na specjalnych spotkaniach w szkole, na które dostaną pisemne zaproszenie od wychowawców, ze szczególnym uwzględnieniem:

- a) roli węglowodanów w zapobieganiu próchnicy zębów, jak ograniczyć ich szkodliwe działanie,
- b) roli diety w prawidłowym rozwoju zębów,
- c) prawidłowego szczotkowania zębów – demonstracja i ćwiczenia na fantomach - metodą roll i Fonesa oraz właściwy dobór szczoteczki i pasty,
- d) roli płytki nazębnej w rozwoju próchnicy zębów – demonstracja wybarwienia płytki fuksyną,
- e) zapobieganie wadom zgryzu przez eliminację parafunkcji.

4.2. Profilaktyczne badania stomatologiczne

Do udziału w programie zostaną zaproszeni uczniowie i ich rodzice za pośrednictwem szkół, w terminach uprzednio uzgodnionych i zaakceptowanych przez dyrektorów szkół i wychowawców klas, na podstawie opracowanego przez higienistki stomatologiczne harmonogram realizacji programu z uwzględnieniem wszystkich szkół biorących udział w programie.

Opierając się na publikacjach i podręcznikach dla lekarzy i higienistek, między innymi prof. dr hab. Zbigniewa Jańczuka – międzynarodowego autorytetu w dziedzinie profilaktyki i stomatologii zachowawczej, wielokrotnie wizytującego wałbrzyskie gabinety w latach 1974 – 1995, działalność wałbrzyskich szkolnych gabinetów stomatologicznych rozpocznie się od badania stomatologicznego dzieci objętych programem. Badanie określi stan zdrowia jamy ustnej z oceną PUW dla zębów stałych. Badania przeprowadzi lekarz stomatolog. Ustalenia zostaną zapisane w standardowej, Indywidualnej Karcie Profilaktycznego Badania Stomatologicznego, autoryzowanej przez lekarza. Informacja o stanie zdrowia jamy ustnej z zaleceniem dalszego postępowania (leczenia) zostanie przekazana na piśmie rodzicom/opiekunom.

Po zbadaniu każdego rocznika dzieci objętych Programem, zostanie wyliczony tzw. wskaźnik frekwencji próchnicy wg wzoru:

$$\text{Frekwencja próchnicy} = \frac{\text{liczba dzieci z próchnicą}}{\text{liczba wszystkich zbadanych dzieci}} \times 100$$

$$\text{Liczba PUW} = \frac{\Sigma \text{PUW}}{\text{liczba zbadanych dzieci}}$$

P- ząb z próchnicą

U - ząb usunięty

W – ząb wyleczony

Wskaźniki sporządzane będą dla każdego rocznika na początku i końcu każdego roku szkolnego dla wszystkich uczniów objętych Programem. Szczególnie ważne są wskaźniki dla dzieci w wieku 6-ciu i 13 lat. WHO określa w celach strategicznych do jakich wartości w Europie należy dążyć w tych grupach wiekowych. Na podstawie tych wskaźników będą prowadzone porównania skuteczności realizacji Programu.

Po przeprowadzeniu badań populacji, lekarz wyodrębni grupę dzieci tzw. „podwyższonego ryzyka próchnicy”. Dzieci z tej grupy, po i w trakcie leczenia, poddawane będą innym zabiegom profilaktycznym niż dzieci pozostałe. Techniki fluoryzacji, metody szczotkowania zębów oraz sposoby oświaty zdrowotnej (higiena, prawidłowe odżywianie). Pomocne w tej działalności będą fantomy i tablice poglądowe, w które bezpłatnie zaopatrzą gabinety, wiodące na rynku firmy, produkujące szczoteczki i pasty do mycia zębów.

Leczenie:

1. Kwalifikowanie zbadanych dzieci do grup:

- a) zdrowych,
- b) „podwyższonego ryzyka”,
- c) wysokiego ryzyka,
- d) wad ortodontycznych,
- e) chorób przyzębia,

2. Leczenie próchnicy średniej i głębokiej materiałami utwardzanymi światłem.

3. Proste metody leczenia wad narządu żucia za pomocą ćwiczeń mięśni.

4. Prowadzenie odpowiedniej dokumentacji formie papierowej i elektronicznej.

4. 3. Stosowanie profesjonalnej profilaktyki zapobiegania próchnicy zębów, chorób przyzębia, wad zgryzu oraz leczenie próchnicy powierzchniowej i średniej

Każde dziecko uczęszczające do wałbrzyskiej szkoły podstawowej, w przedziale wiekowym od 6 do 13 roku życia, którego rodzice/opiekunowie wyrażą pisemną zgodę na „**Formularzu Zgody**” przystąpienia dziecka do Wałbrzyskiego programu profilaktyczno - leczniczej opieki stomatologicznej, zapobiegający rozwojowi próchnicy zębów i chorób przyzębia u dzieci z wałbrzyskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych, na lata 2023 – 2027, finansowanym z budżetu Gminy Wałbrzych, stanowiącym Załącznik Nr 1 do niniejszego programu, zostanie objęte następującymi świadczeniami profilaktyczno - leczniczymi:

1. Profilaktyka:

6. rok życia - ocena stanu uzębienia za pomocą wskaźnika intensywności próchnicy dla zębów mlecznych i dla zębów stałych, kontrola higieny jamy ustnej, ocena stanu morfologicznego i funkcji żucia oraz wyrzynania zębów obejmuje:

- ▲ sprawdzenie typu wyrzynania zębów stałych (siekaczowy lub trzonowcowy);
- ▲ sposób zwierania się pierwszych stałych zębów trzonowych;
- ▲ występowanie nawyków ustnych;
- ▲ starcie powierzchni żujących zębów mlecznych.
- ▲ profilaktyka ortodontyczna, w uzasadnianych przypadkach opiłowanie niestartych powierzchni mlecznych kłów prowadzących dolny łuk zębowy nadmiernie ku tyłowi, a także profilaktyka profesjonalna próchnicy, w tym profilaktyka fluorkowa przy braku przeciwwskazań, dotyczy zębów mlecznych i stałych,
- ▲ edukacja w zakresie higieny jamy ustnej.

7. rok życia - ocena stanu uzębienia za pomocą wskaźnika intensywności próchnicy dla zębów mlecznych i dla zębów stałych, kwalifikacja do szczególnej opieki stomatologicznej w zakresie

podstawowego leczenia stomatologicznego lub specjalistycznego leczenia stomatologicznego, wykrywanie nieprawidłowości (wad) zgryzu, a także profesjonalna profilaktyka fluorkowa, edukacja w zakresie higieny jamy ustnej. Dotyczy zębów mlecznych i stałych.

10. rok życia - ocena stanu uzębienia oraz ocena stanu tkanek przyzębia przez oznaczenie głębokości kieszonek dziąsłowych oraz wskaźnika krwawienia kwalifikacja do szczególnej opieki stomatologicznej w zakresie podstawowego leczenia stomatologicznego lub specjalistycznego leczenia stomatologicznego, wykrywanie nieprawidłowości (wad) zgryzu, a także profesjonalna profilaktyka fluorkowa, edukacja w zakresie higieny jamy ustnej. Dotyczy zębów mlecznych i stałych.

12. rok życia - ocena stanu uzębienia, j.w.;

13. rok życia - ocena stanu uzębienia, j.w.

2. Leczenie stomatologiczne

Zgodnie z wykazem świadczeń gwarantowanych - dzieciom i młodzieży do 13. roku życia przysługuje między innymi:

- ▲ badanie lekarskie kontrolne;
- ▲ zabezpieczenie lakiem szczelinowym lub płynnym kompozytem bruzd pierwszych trzonowców;
- ▲ lakierowanie wszystkich zębów stałych;
- ▲ plomby światłoutwardzalne (tzw. białe);
- ▲ impregnacja zębiny zębów mlecznych;
- ▲ całkowite opracowanie i odbudowa ubytku zęba mlecznego;
- ▲ kosmetyczne pokrycie niedorozwoju szkliwa w zębach stałych;
- ▲ leczenie próchnicy średniej i głębokiej materiałami utwardzającymi światłem wszystkich zębów;
- ▲ leczenie chorób przyzębia;
- ▲ edukacja w zakresie higieny jamy ustnej.

3. Ortodoncja

- ▲ badanie lekarskie stomatologiczne z instruktażem higieny jamy ustnej,
- ▲ skierowanie do lekarza specjalisty,
- ▲ proste metody leczenia wad narządu żucia za pomocą ćwiczeń mięśni,
- ▲ edukacja w zakresie higieny jamy ustnej.

4.4. Szczegółowy wykaz świadczeń profilaktyczno - leczniczych

Lp.	Świadczenie profilaktyczno - lecznicze	Minimalna liczba przewidywanych świadczeń profilaktyczno - leczniczych w roku szkolnym dla 1 dziecka
1.	Zajęcia edukacyjne w zakresie higieny jamy ustnej.	

	<p>Pogadanki prowadzone przez higienistkę stomatologiczną lub lekarza stomatologa ze szczególnym uwzględnieniem:</p> <p>a) roli węglowodanów w zapobieganiu próchnicy zębów, jak ograniczyć ich szkodliwe działanie,</p> <p>b) roli diety w prawidłowym rozwoju zębów,</p> <p>c) prawidłowego szczotkowania zębów – demonstracja i ćwiczenia na fantomach - metodą roll i Fonesa oraz właściwy dobór szczoteczki i pasty,</p> <p>d) roli płytki nazębnej w rozwoju próchnicy zębów – demonstracja wybarwiania płytki fuksyną,</p> <p>e) zapobieganie wadom zgryzu przez eliminacje parafunkcji.</p>	1 zajęcia indywidualne i 1 zajęcia grupowe
2.	Profilaktyczne badanie stomatologiczne (z oceną stanu jamy ustnej, zgryzu, oznaczeniem wskaźnika PUW, udzieleniem porad w zakresie higieny jamy ustnej, z wprowadzeniem zapisów do dokumentacji, wypełnieniem indywidualnej karty uczestnika programu wraz z wskazaniem i zaleceniami)	1 badanie
3.	Kontrolne badanie stomatologiczne z wprowadzeniem zapisów do dokumentacji, wypełnieniem indywidualnej karty uczestnika programu wraz z wskazaniem i zaleceniami	1 badanie
4.	Fluoryzacja grupowa - szczotkowanie zębów preparatem fluorkowym 2% Fruorożelu metodą Berggrena i Welandera	5 razy w roku
5.	Fluoryzacja indywidualna (kontaktowa)	W zależności od potrzeb dla dzieci z "grupy podwyższonego ryzyka"
6.	Zabezpieczenie bruzd pierwszych trzonowców zębów trzonowych lakiem szczelinowym fluorowym lub płynnym kompozytem	1 raz bruzd pierwszych trzonowców u dzieci 6-8 letnich oraz 1 raz drugich trzonowców u młodzieży 11-13 letniej
7.	Lakierowanie zębów stałych preparatem fluorkowym	cały łuk zębowy, 1 raz w roku dla dzieci z "grupy podwyższonego ryzyka"
8.	Usunięcie złogów nazębnych	1 raz w roku dla dzieci z "grupy podwyższonego ryzyka"
9.	Leczenie próchnicy średniej i głębokiej materiałami utwardzanymi światłem	W zależności od potrzeb
10.	Proste metody leczenia wad narządu żucia za pomocą ćwiczeń mięśni	W zależności od potrzeb, dla dzieci zakwalifikowanych przez ortodontę
11.	Wizyta edukacyjno - profilaktyczna dla rodziców	1 raz w roku
12.	Prowadzenie odpowiedniej dokumentacji w formie papierowej i elektronicznej	przez cały okres realizacji programu

Realizacja w/w świadczeń profilaktyczno - leczniczych i edukacyjnych jest możliwa tylko w gabinecie stomatologicznym usytuowanym na terenie szkoły, przez wykwalifikowany personel

(lekarza stomatologa i higienistkę stomatologiczną). Program profilaktyki próchnicy jest adresowany do populacji dzieci, lecz również do ich rodziców i opiekunów. Każde dziecko otrzyma książeczkę zabiegów stomatologicznych – stanowiącą załącznik Nr 2 do niniejszego programu, gdzie będą dokonywane wpisy o wszystkich wykonanych zabiegach profilaktyki, leczenia i oświaty zdrowotnej przez cały okres realizacji programu.

Niniejszy program był konsultowany z prof. dr hab. Urszulą Kaczmarek - Kierownikiem Katedry i Zakładu Stomatologii Zachowawczej i Dziecięcej Uniwersytetu Wrocławskiego, Przewodniczącą Stowarzyszenia na rzecz Przyszłości Wolnej od Próchnicy, która pozytywnie oceniła program oraz przeszkoliła personel stomatologiczny zatrudniony przy realizacji programu - w zakresie prowadzenia edukacji według najnowszej wiedzy.

4.5. Wykaz materiałów stomatologicznych stosowanych przy udzielaniu świadczeń w ramach Programu

Materiały medyczne stosowane do udzielania świadczeń dzieciom i młodzieży od 6 lat do ukończenia 13 roku życia w ramach niniejszego Programu muszą odpowiadać wymaganiom ustawy z 29 maja 2022 roku o wyrobach medycznych (Dz.U. z 2022 r. poz.974 ze zm.).

Wykaz materiałów:

Narzędzia, materiały, przybory edukacyjne oraz środki chemiczne i dezynfekujące do pracy w gabinecie profilaktyki stomatologicznej

I. Pierwsze wyposażenie gabinetu

1. Narzędzia stomatologiczne:

- 1) zestaw diagnostyczny (lusterko, zgłębnik, penseta) x 30 szt.
- 2) nakładcze łopatkowe x 10 szt.
- 3) upychadło kulkowe x 10 szt.
- 4) formówka pierścieniowa x 3 szt.
- 5) paski metalowe i poliesterowe
- 6) paski ścierne
- 7) kliny drewniane
- 8) wiertła diamentowe na turbinę:
 - kulki x 20 szt.
 - płomyki x 5 szt.
- 9) wiertła z węgla spiekane na końcówkę wolnoobrotową:
 - różyczki x 20 szt.
- 10) gumki do polerowania wypełnień x 15 szt.

2. Przybory edukacyjne:

- 1) fantomy do nauki szczotkowania zębów,
- 2) szczoteczki elektryczne do nauki szczotkowania zębów,
- 3) szczoteczki manualne i ortodontyczne,
- 4) nici dentystyczne,
- 5) inne akcesoria: szczoteczki międzyzębowe, skrobaczki do języka,
- 6) ulotki i broszury o tematyce profilaktyki stomatologicznej np.: „Zalecenia dietetyczne” „Zalecenia higieniczne”, „Jak często należy zgłaszać się do lekarza stomatologa”, „Dlaczego trzeba leczyć zęby mleczne”, „Karta opieki stomatologicznej” itp.

II. Materiały do pracy gabinetu profilaktyki stomatologicznej

3. Materiały do wypełnień czasowych :

- 1) cement cynkowo - siarczany (fleczer),
- 2) cement tlenkowo – cynkowo – eugenolowy.

4. Materiały podkładowe:

- 1) cement cynkowo – fosforanowy,
- 2) preparaty wodorotlenkowo – wapniowe.

5. Materiały do wypełnień stałych:

- 1) cement szkło – jonomerowy,
- 2) materiał złożony (kompozytowy).

6. Materiały i preparaty pomocnicze:

- 1) pasta oczyszczająca,
- 2) wytrawiacz,
- 3) uzdatniacz,
- 4) żywica łącząca,
- 5) chlorek etylu.

7. Materiały do uszczelniania bruzd:

- 1) laki szczelinowe

8. Materiały profilaktyczne:

- 1) lakier fluorkowy,
- 2) żel fluorkowy.

9. Znieczulenia:

- 1) środek do znieczulenia powierzchniowego,
- 2) środek do znieczulenia miejscowego.

10. Leki:

- 1) środek dewitalizujący,
- 2) pasta antybiotykowo - kortykoidowa,
- 3) pasta wodorotlenkowo - wapniowa,
- 4) podchloryn sodu,
- 5) woda utleniona,
- 6) spirytus skażony,
- 7) sól fizjologiczna,
- 8) kamfenol,
- 9) jodoform.

11. Środki do dezynfekcji powierzchni, narzędzi, wiertel, rąk i podłóg.

4.6. Wymagania dla personelu medycznego zatrudnionego przy realizacji Programu

Do świadczenia usług profilaktyczno - leczniczej opieki stomatologicznej "Wałbrzyskiego programu profilaktycznej opieki stomatologicznej zapobiegający rozwojowi próchnicy zębów

i chorób przyzębia u dzieci i młodzieży z wałbrzyskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych na lata 2023 – 2027”, zostanie zatrudniony wykwalifikowany personel stomatologiczny, spełniający niżej określone wymagania:

- 1) **lekarz specjalista** - lekarza dentystę, który posiada specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w kreślonej dziedzinie stomatologii dziecięcej,
- 2) **lekarz ze specjalizacją I stopnia** - lekarza dentystę, który posiada specjalizację I stopnia w stomatologii dziecięcej,
- 3) **lekarz dentysta**,
- 4) **pozostały personel** - personel, który stanowią:
 - a) osoba pracująca na stanowisku pomocy dentystycznej posiadająca średnie wykształcenie oraz przeszkolenie zawodowe lub
 - b) osoba, która ukończyła szkołę policealną publiczną lub niepubliczną o uprawnieniach szkoły publicznej i uzyskała:
 - tytuł zawodowy asystentki stomatologicznej lub dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie asystentka stomatologiczna lub
 - tytuł zawodowy higienistki stomatologicznej lub dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie higienistka stomatologiczna lub
 - c) osoba, która ukończyła studia pierwszego stopnia na kierunku higiena dentystyczna lub ukończyła studia wyższe na innym kierunku studiów o specjalności higiena dentystyczna (stomatologiczna) i uzyskała tytuł licencjata, lub
 - d) osoba, która rozpoczęła po dniu 30 września 2012 r. studia wyższe z zakresu higieny dentystycznej, obejmujące co najmniej 1688 godzin kształcenia z zakresu higieny dentystycznej i uzyskała co najmniej tytuł licencjata.

4.7. Wymagania dotyczące sprzętu i wyposażenia szkolnych gabinetów stomatologicznych

Każdy szkolny gabinet stomatologiczny zostanie wyposażony w podstawowy i uzupełniający niżej wymieniony sprzęt stomatologiczny:

Wyposażenie podstawowe:

1. Unit stomatologiczny, w skład, którego wchodzi:

- a) wiertarki – elektryczna napędzana elektrycznie oraz pneumatyczna napędzana sprężonym powietrzem,
- b) spluwaczka ze ślinociągami i ssakiem - uchylny blok spluwaczki, czasowy system napełniania kubka i splukiwania misy,
- c) reflektor – regulacja jasności, uruchamianie z różnych źródeł, przynajmniej 27 000 lux,
- d) pulpit lekarski i asystencki – wiertarki (kątnica turbinowa na wiertarkę turbinową chłodzoną wodą, kątnica wolnoobrotowa na wiertarkę wolnoobrotową z silnikiem elektrycznym,), prostnica, skrzykawkę - dmuchawę (urządzenie dostarczające wodę, sprężone powietrze), panel sterujący (sterowanie fotelem, lampą oświetleniową, blokiem spluwaczki),
 1. Lampa polimeryzacyjna – do utwardzania materiałów fotoczułych: żarówka halogenowa, sztywny światłowód, okulary ochronne.
 2. Skaler - do usuwania złogów nazębnych.
 3. Piaskarka – do usuwania osadów nazębnych pod wpływem wody i drobnego pisaku pod ciśnieniem.

4. Kamera wewnątrzustna z monitorem.
5. Wstrząsarkę do amalgamatu.
6. Endometr – elektroniczne urządzenie do pomiaru długości kanału.
7. Fotel stomatologiczny.
8. Krzesło stomatologiczne.

Wyposażenie pomocnicze, meble:

1. Szafka ubraniowa dwuczęściowa (czysta – brudna)
2. Szafka z półkami 80x80x90
3. Szafka wisząca 80x37x40 z otwieraniem podnoszonym – teleskopowym
4. Szafka 80x60x90 na kompresor stomatologiczny z obudową
5. Szafka wisząca 80x37x40 z otwieraniem podnoszonym – teleskopowym
6. Szafka z szufladami pełnowysuwanymi z domykaczem 80x60x90 lub 60x80x90, w zależności od lokalizacji
7. Szafka zlewozmywakowa (dwukomorowa) 100x60x 90 z wysuwanymi pojemnikami na odpady medyczne i ogólne
8. Biurko 140 x 62 x 75 z kontenerem ruchomym na kółkach
9. Asystor na kółkach 45 x 82 x 45 (SZXWXG)
10. Błat roboczy jednoczęściowy 340x62x 3 z laminatu
11. Front z płyty odpornej na zabrudzenia i uszkodzenia mechaniczne
12. Krzesło dla lekarza i higienistki, pacjenta oraz na poczekalnię)

Wyposażenie:

1. Umywalka wbudowana w blat
2. Zlewozmywak wbudowany w blat
3. Dozownik mydła
4. Dozownik płynu dezynfekcyjnego
5. Pojemnik ręczników jednorazowych
6. Nad umywalką bateria uruchamiana bezdotykowo
7. Zestaw komputerowy
8. Drukarka
9. Aparat telefoniczny

Na nowe gabinety stomatologiczne Gmina Wałbrzych każdorazowo ogłosi przetarg na zakup profesjonalnego sprzętu stomatologicznego i wyposażenia. Będzie on jednakowy taki sam lub podobny pod względem jakościowym i ilościowym jak w obecnie funkcjonujących szkolnych gabinetach stomatologicznych.

5. Wykaz szkolnych gabinetów stomatologicznych

5. 1. Wykaz placówek oświatowych, w których funkcjonują szkolne gabinety stomatologiczne:

- 1) Szkolny Gabinet Stomatologiczny Nr 1 w Zespole Szkolno - Przedszkolnym Nr 8 im. Aliny i Czesława Centkiewiczów, 58-303 Wałbrzych, ul. Poznańska 8,
- 2) Szkolny Gabinet Stomatologiczny Nr 2 w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 15 im. Jana Kochanowskiego, 58-309 Wałbrzych, ul. Hirszfelda 1,
- 3) Szkolny Gabinet Stomatologiczny Nr 3 w Zespole Szkolno - Przedszkolnym Nr 1 im. Marii Konopnickiej, 58-305 Wałbrzych, ul. 1 Maja 105,
- 1) Szkolny Gabinet Stomatologiczny Nr 4 w Zespole Szkolno - Przedszkolnym Nr 6 im. Olimpijczyków Polskich w Wałbrzychu, 58-316 Wałbrzych, ul. Grodzka 71,

- 2) Szkolny Gabinet Stomatologiczny Nr 5 w II Liceum Ogólnokształcącym im. Hugona Kołłątaja, 58-300 Wałbrzych, Al. Wyzwolenia 34,
- 3) Szkolny Gabinet Stomatologiczny Nr 6 w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 2 im. Orła Białego, 58-304 Wałbrzych, ul. Wańkowicza 13

Dyrektorzy w/w szkół wskazali już pomieszczenia, które zostaną wyremontowane i zaadaptowane na szkolne gabinety stomatologiczne. Koncepcja uruchomienia szkolnych gabinetów dentystycznych, spotkała się ogromnym zainteresowaniem i poparciem ze strony kierowników placówek oświatowych.

5.2. Wykaz placówek oświatowych, w których planuje się utworzenie nowych szkolnych gabinetów stomatologicznych

Gabinet Stomatologiczny Nr 7 W Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 4 im. Gwarków Dolnośląskich, 58-302 Wałbrzych, ul. 11 Listopada 75.

5.3. Koncepcja funkcjonalno-użytkowa szkolnych gabinetów stomatologicznych

Zostanie opracowana koncepcja funkcjonalno - użytkowa nowego szkolnego gabinetu stomatologicznych, który będzie spełniał kryteria dotyczące minimalnej powierzchni - 12,5 m². Rozmieszczenie sprzętu i wyposażenia zostanie zaprojektowane w sposób umożliwiający prawidłowe zainstalowanie i użytkowanie wszystkich urządzeń i aparatury, stanowiących jego niezbędne, funkcjonalne wyposażenie. W dalszej kolejności zostanie ogłoszone postępowanie przetargowe na opracowanie projektowych dokumentacji technicznych, na wykonanie prac remontowo - adaptacyjnych pięciu standardowych gabinetów stomatologicznych z uwzględnieniem przepisów określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 roku w sprawie szczegółowych wymagań jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą w gabinecie dentystycznym w szkole.

Po wykonaniu prac remontowo - adaptacyjnych Gmina ogłosi przetarg na zakup profesjonalnego sprzętu stomatologicznego i wyposażenia. Nowe gabinety dentystyczne, wyposażone w niezbędny sprzęt, zostaną zgłoszone do Terenowej Stacji Sanitarnej w Wałbrzychu, celem uzyskania pozwolenia na użytkowanie.

5.4. Zatrudnienie lekarzy stomatologów i higienistek stomatologicznych

W programie zatrudnionych jest 6 higienistek i asystentek stomatologicznych, po jednej w każdym szkolnym gabinecie dentystycznym, oraz lekarz stomatolog w każdym gabinecie. Gabinety czynne są od poniedziałku do piątku od godz. 8.00 do 13.30. W miarę możliwości pełnią też funkcję gabinetów międzyszkolnych, dla dzieci ze szkół znajdujących się w pobliskich placówkach oświatowych, także w okresie wakacji i ferii. Kryteria dotyczące zatrudnianej kadry stomatologicznej oraz godzin funkcjonowania zostaną zastosowane w nowych gabinetach stomatologicznych ale również dostosowane do potrzeb.

6. Finansowanie programu

Wszystkie koszty związane z: remontem i adaptacją pomieszczeń przeznaczonych na szkolne gabinety stomatologiczne, wykonaniem dokumentacji technicznej, wyposażeniem, eksploatacją, funkcjonowaniem jednostki budżetowej realizującej program, przeprowadzeniem akcji informacyjno - edukacyjnej, profilaktyką, leczeniem i utrzymaniem szkolnych gabinetów stomatologicznych (w tym: płace lekarza stomatologa, higienistki stomatologicznej, zakup materiałów stomatologicznych do profilaktyki i leczenia, wykupienie polisy ubezpieczeniowej itp.) zostaną sfinansowane ze środków budżetowych Gminy Wałbrzych w latach 2023-2027.

A. Do kosztów urządzenia nowego gabinetu stomatologicznego zostanie wliczony:

1. zakup profesjonalnych mebli do gabinetów stomatologicznych,
2. wyposażenie w sprzęt komputerowy z drukarką i oprogramowaniem
3. zakup drobnych materiałów biurowych i wyposażenia np. zakup papieru, zakup druków "Karta Stomatologiczna", aparatu telefonicznego, kalkulatora, czajnika, dozowników na mydło i ręczniki, dozownika na płyn itp.
4. umywalka pod zabudowę blatową oraz zlewozmywak jednokomorowy,
5. zakup profesjonalnego sprzętu stomatologicznego, w tym: unit stomatologiczny, lampa polimeryzacyjna, skaler, piaskarska, kamera wewnątrzustna, wstrząsarka, endometr, krzesło stomatologiczne.

B. Do kosztów rocznego utrzymania gabinetów stomatologicznych zostaną wliczone m. in.:

- 1) wynagrodzenia pracowników jednostki budżetowej Centrum Stomatologii Szkolnej,
- 2) utylizacja odpadów medycznych/stomatologicznych (umowa z profesjonalną firmą świadczącą usługi utylizacyjne),
- 3) uzyskanie decyzji Państwowej Inspekcji Sanitarnej o spełnieniu wymagań fachowych i sanitarnych dla pomieszczeń i urządzeń gabinetów stomatologicznych,
- 4) polisa ubezpieczeniowa,
- 5) wniosek o wpisanie do Rejestru Podmiotów Leczniczych Wojewody Dolnośląskiego oraz zmian w rejestrze,
- 6) serwisowanie, naprawa sprzętu,
- 7) opłaty za użytkowanie mediów,
- 8) zakup materiałów edukacyjnych, stomatologicznych, środków dezynfekujących i higienicznych,
- 9) opłaty wynikające z zawartych umów najmu,
- 10) koszty materiałów,
- 11) koszty pozostałe „usługi obce“.

C. Szacunkowe koszty utworzenia i funkcjonowania szkolnych gabinetów stomatologicznych w związku z kontynuacją realizacji Programu w latach 2023-2027:

L.p.	Rok realizacji programu	Szacunkowy koszt utworzenia i prowadzenia
1.	Rok 2023	1.512.275,00 zł.
2.	Rok 2024	1.600.000,00 zł.
3.	Rok 2025	1.680.000,00 zł.
4.	Rok 2026	1.760.000,00 zł.
5.	Rok 2027	1.840.000,00 zł.
	Razem:	8.392.275, 00zł

Program finansowany będzie przez Gminę Wałbrzych. W projekcie budżetu na rok 2023 zostały zaplanowane środki na finansowanie Programu w ramach utworzonej jednostki budżetowej Centrum Stomatologii Szkolnej w Wałbrzychu. Zakontraktowanie przez Centrum Stomatologii Szkolnej świadczeń stomatologicznych dla dzieci i młodzieży do lat 18 z Narodowym Funduszem Zdrowia daje możliwość wsparcia finansowego dla miasta w ponoszonych kosztach funkcjonowania.

7. Adresaci Programu

Aktualnie na terenie Wałbrzycha funkcjonuje 15 publicznych szkół podstawowych, w tym 1 szkoła specjalna dla dzieci niepełnosprawnych, Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii oraz 7 szkół ponadpodstawowych.

Lp.	Szkoły podstawowe i Zespoły Szkolno - Przedszkolne	Liczba uczniów i dzieci w roku szkolnym 2022/2023
1.	Zespół Szkolno - Przedszkolny Nr 5, 58-300 Wałbrzych, ul. Limanowskiego 12	291
2.	Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 2, 58-304 Wałbrzych, ul. M. Wańkowicza 13	518
3.	Zespół Szkolno - Przedszkolny Nr 8, 58-303 Wałbrzych, ul. Poznańska 8	432
4.	Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 6, 58-304 Wałbrzych, ul. Andersa 50	288
5.	Zespół Szkolno - Przedszkolny Nr 2, 58-300 Wałbrzych, ul. Królewiecka 7	161
6.	Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 15, 58-309 Wałbrzych, ul. Hirszfelda 1	614
7.	Zespół Szkolno - Przedszkolny Nr 1, 58-305 Wałbrzych, ul. 1 Maja 105	297
8.	Zespół Szkolno - Przedszkolny Nr 6, 58-316 Wałbrzych, ul. Grodzka 71	757
9.	Zespół Szkolno - Przedszkolny Nr 4, 58-302 Wałbrzych, ul. 11 Listopada 75	350
10.	Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 23, 58-301 Wałbrzych, ul. A. Struga 3	412
11.	Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 26, 58-316 Wałbrzych, ul. Palisadowa 48	786
12.	Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 28, 58-300 Wałbrzych, ul. Wyzwolenia 43	424
13.	Zespół Szkolno - Przedszkolny Nr 3, 58-302 Wałbrzych, ul. Chałubińskiego 13	376
14.	Zespół Szkolno - Przedszkolny Nr 7, 58-309 Wałbrzych, ul. Dunikowskiego 39	600
15.	Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 10, 58-306 Wałbrzych, ul. Ogrodowa 5a	215
16.	Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii, 58-300 Wałbrzych, ul. Moniuszki 118	36
RAZEM:		6557

Lp.	Szkoły ponadpodstawowe	Liczba uczniów i dzieci w roku szkolnym 2022/2023
1.	I Liceum Ogólnokształcące z Oddz. Dwujęzycznymi, 58-301 Wałbrzych, ul. Paderewskiego 17	510
2.	II Liceum Ogólnokształcące, 58-300 Wałbrzych, ul. Al. Wyzwolenia 34	491
3.	III Liceum Ogólnokształcące, 58-305 Wałbrzych, ul. H.Jordana 4	508
4.	IV Liceum Ogólnokształcące z Oddz. Integracyjnymi i Sportowymi, 58-309 Wałbrzych, ul. Sokołowskiego 75	478
5.	Zespół Szkół Nr 5, 58-306 Wałbrzych, ul. Ogrodowa 2a	546
6.	Zespół Szkół Nr 7, 58-308 Wałbrzych, ul. Kłodzka 29	276
7.	Zespół Szkół Politechnicznych „Energetyk“ , 58-306 Wałbrzych, ul. Ogrodowa 2a	820
RAZEM:		3629

8. Nadzór fachowy i organizacyjny

Przedsięwzięcie takie jak opieka stomatologiczna u dzieci i młodzieży z wałbrzyskich szkół wymaga kierowania przez podmiot medyczny. Nadzór nad realizacją Programu i działalnością szkolnych gabinetów stomatologicznych prowadzi podmiot leczniczy - Centrum Stomatologii Szkolnej w Wałbrzychu utworzony uchwałą Rady Miejskiej Wałbrzycha Nr X/134/2015 z dnia 27 sierpnia 2015r.

Do zadań podmiotu medycznego należałoby w szczególności:

- 1) nadzór nad wykonywaniem działalności profilaktyczno - leczniczej i promocji zdrowia w zakresie stomatologicznych ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych przez lekarzy stomatologów w szkolnych gabinetach stomatologicznych na terenie Wałbrzycha,
- 2) zaopatrywanie w leki, materiały podstawowe i pomocnicze wszystkich gabinetów, kontrola nad ich właściwym stosowaniem oraz rozliczaniem,
- 3) sporządzanie bieżącej informacji, wg opracowanego wzoru druku sprawozdania **„Dzienna ewidencja przyjętych pacjentów w szkolnym gabinecie dentystycznym”** - stanowiącym załącznik Nr 3 do programu. Okresowe zebrania personelu zatrudnionego w szkołach połączone z analizą wykonywanych zadań,
- 4) przygotowywanie metodyki szkoleń dla dzieci z uwzględnieniem grupy wiekowej w zakresie racjonalnego żywienia z ograniczeniem węglowodanów, technik prawidłowego szczotkowania zębów oraz innych zabiegów w zakresie higieny jamy ustnej, prowadzonych przez higienistki i lekarzy zatrudnionych w szkołach.

W działalność opieki stomatologicznej finansowanej przez NFZ istnieje nadzór merytoryczny polegający na: kontroli świadczeniodawców, kontroli wypełniania dokumentów „za zgodność” ze stanem faktycznym oraz kontroli finansowej. Pod pojęciem „nadzór fachowy” określony został nadzór doświadczonego lekarza specjalisty nad młodszymi kolegami stomatologami i średnim personelem stomatologicznym. Ocenie podlegać będzie sposób wykonywania zabiegów profilaktyczno/leczniczych, dobór odpowiednich leków i materiałów, organizacja profilaktyka indywidualnej i zbiorowej przy użyciu środków dydaktycznych.

9. Monitorowanie i ewaluacja Programu.

1. Zestawienie liczby dzieci i młodzieży uczestniczących w Programie.
2. Porównanie i ocena zmiany wskaźników PUW na początku i na koniec każdego roku szkolnego.
3. Po zakończeniu każdego roku szkolnego, porównanie wskaźników PUW, z ogólnie dostępnymi danymi statystycznymi właściwymi dla przekroju wiekowego populacji objętej Programem.
4. Skierowanie Ankiety, stanowiącej załącznik Nr 2 do Programu, do rodziców dzieci o realizowanym Programie.
5. Sporządzenie dziennego, miesięcznego i rocznego zestawienia ilości wykonanych wszystkich procedur w szkolnych gabinetach stomatologicznych w każdym roku realizacji programu.

10. Przewidywane rezultaty realizacji Programu

1. Obniżenie wartości wskaźników próchnicy zębów u dzieci i młodzieży objętych programem.
2. Ograniczenie przypadków zaawansowanej próchnicy oraz utraty zębów u dzieci.
3. Zmniejszenie kosztów związanych z leczeniem.
3. Zwiększenie odsetka dzieci i młodzieży ze zdrowym uzębieniem.
4. Podniesienie świadomości zdrowotnej dzieci i rodziców.

FORMULARZ ZGODY NA PRZYSTĄPIENIE DZIECKA

do programu profilaktyczno - leczniczej opieki stomatologicznej , zapobiegający rozwojowi próchnicy zębów i chorób przyzębia u dzieci i młodzieży

Imię i nazwisko dziecka

Nazwa Szkoły

PESEL dzieckaData urodzenia.....

Imię i nazwisko rodzica/opiekuna prawnego.....

Adres zameldowania dziecka na pobyt stały.....

Ulica.....nr domu..... nr mieszkania.....

Tel. do rodzica/opiekuna prawnego

Wyrażam zgodę/nie wyrażam zgody (*właściwie podkreślić*)

na badania profilaktyczne/leczenie stomatologiczne w ramach bezpłatnych profilaktycznych świadczeń stomatologicznych.

1. Dane osobowe Państwa i Państwa dziecka będą przetwarzane zgodnie z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE („RODO”) podstawa art. 6 lit. b oraz innym przepisom prawa powszechnie obowiązującego.
2. Administratorem danych jest Kierownik Centrum Stomatologii Szkolnej w Wałbrzychu,
3. Kontakt do Inspektora danych osobowych to mail iodo@wba.pl tel. +48 604 788 581,
4. Podanie danych jest dobrowolne jednakże brak zgody lub podanie nieprawdziwych wykluczy możliwość udziału dziecka w badaniach / leczeniu wnioskowanym w formularzu.
5. Przysługuje Państwu prawo do wglądu w dane osobowe, poprawiania i sprostowania. Możecie też Państwo wnioskować o usunięcie danych oraz wnieść sprzeciw do organu nadzoru – Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych

.....
miejsowość, data

.....
czytelny podpis rodzica/opiekuna prawnego

KSIĄŻECZKA OPIEKI STOMATOLOGICZNEJ

**"Wałbrzyski program profilaktycznej opieki stomatologicznej
zapobiegający rozwojowi próchnicy zębów i chorób przyzębia
u dzieci i młodzieży z wałbrzyskich szkół podstawowych
i ponadpodstawowych na lata 2023 – 2027"**

DANE UCZNIA:

Imię.....

Nazwisko.....

Data urodzenia.....

PESEL.....

Imiona rodziców.....

Adres zamieszkania.....

Nr telefonu kontaktowego.....

Nazwa szkoły.....

OKRESOWE PROFILAKTYCZNE BADANIE STOMATOLOGICZNE

Wiek						
Stan uzębienia	Zęby mleczne			Zęby stałe		
	Data badania			Data badania		
Liczba zębów wyrżniętych						
Liczba zębów do leczenia						
Liczba zębów usuniętych						
Liczba zębów wypełnionych						
puw						
Oczyszczanie zębów						
Dobre						
Zadowolające						
Niezadowolające						
Stan dziąseł						
Zdrowe						
Krwawienie niewielkie						
Stan zapalny						
Zgryz						
Prawidłowy						
Zaburzony do obserwacji						
Zaburzony do leczenia						
Zalecenia						
Leczenie próchnicy						
Leczenie ortodontyczne						
Higiena jamy ustnej						

Profilaktyka fluorowa						
Podpis i pieczęć lekarza						

Właściwe zaznaczyć: X

OKRESOWE PROFILAKTYCZNE BADANIE STOMATOLOGICZNE

Wiek						
Stan uzębienia	Zęby stałe			Zęby stałe		
	Data badania			Data badania		
Liczba zębów wyrżniętych						
Liczba zębów do leczenia						
Liczba zębów usuniętych						
Liczba zębów wypełnionych						
puw						
Oczyszczanie zębów						
Dobre						
Zadowalające						
Niezadowalające						
Stan dziąseł						
Zdrowe						
Krwawienie niewielkie						
Stan zapalny						
Zgryz						
Prawidłowy						
Zaburzony do obserwacji						
Zaburzony do leczenia						
Zalecenia						
Leczenie próchnicy						
Leczenie ortodontyczne						
Higiena jamy ustnej						

Profilaktyka fluorowa						
Podpis i pieczęć lekarza						

Właściwe zaznaczyć: X

KARTA LECZENIA STOMATOLOGICZNEGO

Lp.	Data	Nr zęba	Opis zabiegu stomatologicznego	Podpis wykonującego	Uwagi:

A N K I E T A

dla rodzica, którego dziecko korzystało z profilaktycznych świadczeń stomatologiczno-leczniczych w szkolnym gabinecie dentystycznym w szkole (proszę wpisać nazwę szkoły oraz wiek dziecka).....dziecko w wieku..... lat.

(proszę zakreślić właściwą odpowiedź)

1. Kiedy dziecko zgłosiłeś się do szkolnego stomatologa:
 - a) „bolał” ząb
 - b) pamiętałeś o zaleconej wizycie kontrolnej
 - c) zostało zaproszone na profilaktyczne badanie

2. Kontrolujesz stan higieny jamy ustnej u swojego dziecka:
 - a) codziennie (jak?)
 - b) sporadycznie
 - c) nie

3. Jak często dziecko szczotkuje zęby:
 - a) 2 lub 3 razy dziennie
 - b) raz dziennie
 - c) czasem

4. Czy dziecko używa nitki dentystycznej i innych środków utrzymania higieny:
 - a) często (jakich?)
 - b) rzadko (jakich?)
 - c) nigdy

5. Czy dziecko korzysta z profilaktycznych świadczeń szkolnym gabinecie:
 - a) tak, wg wskazań stomatologa (jakich?)
 - b) rzadko
 - c) nigdy
 - d) nic o nich nie wiem

6. Z jakich zabiegów profilaktycznych korzystało dziecko
 - a) lakowanie
 - b) „lakierowanie”
 - c) oczyszczanie zębów ze złożeń nazębnych
 - d) fluoryzacja
 - e) leczenie

7. Jak często dziecko spożywa słodkie przekąski (np: batony, pączki, cukierki, itp):
 - a) nie spożywa
 - b) rzadziej niż raz w tygodniu
 - c) kilka razy w tygodniu
 - d) codziennie

8. Co dziecko pije najczęściej:

- a) wodę
- b) sok lub kompot domowej roboty
- c) słodkie napoje
- d) mleko

9. Czy dziecko podjada między posiłkami głównymi?

- a) tak
- b) nie

10. Czy uważa Pan/Pani, że Wałbrzyski program profilaktycznej opieki stomatologicznej, zapobiegający rozwojowi próchnicy zębów i chorób przyzębia u dzieci z wałbrzyskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych, finansowany z środków budżetowych Gminy Wałbrzych, powinien być kontynuowany w latach następnych?

- a) tak
- b) nie
- c) nie mam zdania

11. Proszę o ewentualne sugestie dotyczące modyfikacji Programu w kolejnych latach:

.....

.....

.....

.....

Dziękuję za anonimowe wypełnienie ankiety.

Uzasadnienie

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia jest jednym z zadań Gminy, stanowi o tym art. 7 ust.1 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r., poz. 559 ze zm.). Jednym z obszarów ochrony zdrowia jest profilaktyczna opieka zdrowotna nad dziećmi i młodzieżą. „Wałbrzyski program profilaktycznej opieki stomatologicznej zapobiegający rozwojowi próchnicy zębów i chorób przyzębia u dzieci i młodzieży z wałbrzyskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych na lata 2023 – 2027” przewiduje kontynuację dotychczas realizowanego „Wałbrzyskiego programu profilaktycznej opieki stomatologicznej zapobiegającego rozwojowi próchnicy zębów i chorób przyzębia u dzieci i młodzieży z wałbrzyskich szkół podstawowych i klas gimnazjalnych na lata 2015–2017”, przyjętego Uchwałą Nr VII/103/2015 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 21 maja 2015 roku oraz jego kontynuacji w latach 2018-2022 przyjętego Uchwałą Nr LI/645/2017 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 21 grudnia 2017 roku. Program ma celu ułatwienie uczniom dostępu do podstawowej opieki stomatologicznej, w tym do profilaktycznych badań stomatologicznych i edukacji w zakresie chorób jamy ustnej i będzie miał w dalszym ciągu pozytywne oddziaływanie na poprawę stanu zdrowia zębów u dzieci i młodzieży poprzez zmniejszenie zachorowalności na próchnicę zębów i choroby przyzębia. Stosownie do art. 48a ust.4 i 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1285 ze zm.), jednostki samorządu terytorialnego nie mają obowiązku przekazywania programu polityki zdrowotnej do zaopiniowania Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji, jeżeli są one kontynuacją dotychczasowego programu realizowanego w poprzednim okresie posiadającego już wydaną opinię. Wałbrzyski Program uzyskał pozytywną opinię Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji nr 58/2015 z dnia 12 marca 2015 roku. Realizacja Programu w latach 2023-2027 będzie kontynuacją Programu realizowanego w poprzednim okresie o takich samych założeniach programowych, dlatego nie wymaga on dodatkowej opinii Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji. Funkcjonujące i planowane do utworzenia w ramach Programu szkolne gabinety stomatologiczne finansowane przez samorząd miasta stanowią niezbędny element w obszarze ochrony zdrowia jako uzupełnienie w zapotrzebowaniu na świadczenia z zakresu profilaktycznej opieki stomatologicznej skierowanej wyłącznie do dzieci i młodzieży. W projekcie budżetu na 2023 rok zostały zaplanowane środki budżetowe na finansowanie tego przedsięwzięcia.

Mając na uwadze powyższe, podjęcie przedmiotowej uchwały jest uzasadnione.

Przewodnicząca Rady Miejskiej Wałbrzycha

Maria Anna Romańska